

20) palūkanų už ne nuosavybės vertybinius popierius (išskyrus asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, išleistus ne nuosavybės vertybinius popierius, jeigu už šiuos ne nuosavybės vertybinius popierius asmuo, susijęs su gyventoju darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, jam moka didesnes palūkanas negu kitiems tų pačių ne nuosavybės vertybinių popierių turėtojams), palūkanų už Lietuvos ir užsienio valstybių vyriausybių, taip pat jų politinių ar teritorijos administracinių padalinių, vietos valdžios ne nuosavybės vertybinius popierius, palūkanų už Lietuvos ir užsienio valstybių bankuose ir kitose kredito įstaigose laikomus indėlius suma, neviršijanti 3000 eurų per mokestinį laikotarpį, jeigu ne nuosavybės vertybiniai popieriai įsigyti ar sutartys dėl indėlių sudarytos nuo 2014 m. sausio 1 d;

(pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 9, 13¹, 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą (2014 m. rugsėjo 23 d. įstatymas Nr. XII-1129), nuostatos taikomos apskaičiuojant ir deklaruojant 2015 metų ir vėlesnių metų mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Šio punkto lengvata taikoma palūkanoms, gautoms už:

- vienetų (tiek Lietuvos, tiek užsienio valstybių) ne nuosavybės vertybinius popierius, (išskyrus asmens, susijusio su gyventoju darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, išleistus ne nuosavybės vertybinius popierius, jeigu už šiuos ne nuosavybės vertybinius popierius asmuo, susijęs su gyventoju darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, jam moka didesnes palūkanas negu kitiems tų pačių ne nuosavybės vertybinių popierių turėtojams),
- Lietuvos ir užsienio valstybių vyriausybių, taip pat jų politinių ar teritorijos administracinių padalinių, vietos valdžios ne nuosavybės vertybinius popierius,
- Lietuvos ir užsienio bankuose ir kitose kredito įstaigose laikomus indėlius.

2. 1 komentaro punkte nurodytos palūkanos, gautos 2014 metais ir vėlesniais mokestiniais laikotarpiais, yra neapmokestinamos, jei:

- jos mokamos už ne nuosavybės vertybinius popierius, kurie įsigyti nuo 2014 m. sausio 1 d. ar
- jos mokamos už indėlius, dėl kurių sutartys sudarytos nuo 2014 m. sausio 1 d. ir
- bendra per mokestinį laikotarpį jų suma už ne nuosavybės vertybinius popierius ir už indėlius neviršija 3000 Eur sumos.

3. Kai bendra per mokestinį laikotarpį gautų palūkanų suma viršija 3000 Eur sumą, gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinama nustatytąjį dydį viršijanti suma.

4. Jeigu gyventojas (vertybinių popierių turėtojas) su asmeniu, išleidusiu ne nuosavybės vertybinius popierius, yra susijęs darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, tai komentuojamo punkto lengvata gautoms palūkanoms yra taikoma tik tuo atveju, jeigu už ne nuosavybės vertybinius popierius gyventojas gauna palūkanas, kurios nėra didesnės nei mokamos kitiems tų pačių ne nuosavybės vertybinių popierių turėtojams. Palūkanos, netenkinančios išdėstytos sąlygos, apmokestinamos, taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą.

Pavyzdys

1. Gyventojas 2015 metais (nuo 2015-01-01 iki 2015-12-31) gavo: 580 Eur palūkanų už Lietuvos banke „X“ laikomą indėlį (indėlio sutartis sudaryta 2014-01-10); 1 420 Eur palūkanų už Ukrainos Vyriausybės obligacijas (obligacijos įsigytos 2014-01-03) ir 1000 Eur palūkanų už UAB „Y“ obligacijas (obligacijos įsigytos 2014-06-01; vienetas – gyventojų darbdavys; mokamos palūkanos nėra didesnės nei kitiems tų pačių obligacijų turėtojams mokamos palūkanos).

Iš viso 2015 metais gyventojas gavo 3000 Eur palūkanų. Kadangi ši suma neviršija įstatyme nustatyto dydžio, ne nuosavybės vertybiniai popieriai įsigyti ir indėlio sutartis sudaryta nuo 2014 m. sausio 1 d., visa gautų pajamų suma gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinama.

Tarkime, kad gyventojas anksčiau išdėstytomis sąlygomis gavo ne 3000 Eur, o 3 300 Eur pajamų (už UAB „Y“ obligacijas –1 300 Eur). Gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinama 3000 Eur suma, o 300 Eur suma apmokestinama, taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą.

Tarkime, kad nagrinėjamu atveju nustatoma, jog už UAB „Y“ turimas obligacijas gyventojui išmokėta 1 300 Eur suma gauta, mokant jam didesnes palūkanas nei kitiems tų pačių obligacijų turėtojams. Gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinama 2000 Eur suma, o 1 300 Eur palūkanų suma už UAB „Y“ obligacijas apmokestinama, taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą.

5. Ne nuosavybės vertybinių popierių įsigijimo data nustatoma pagal gyventojų turimą ne nuosavybės vertybinių popierių įsigijimą pagrindžiantį dokumentą, pvz.: pirkimo–pardavimo sutartį, dovanojimo sutartį, paveldėjimo teisės liudijimą ir pan.

Jeigu gyventojas įsigyja ne nuosavybės vertybinius popierius, kurie platinami nuo jų išleidimo dienos iki platinimo pabaigos dienos, šių ne nuosavybės vertybinių popierių (obligacijų) įsigijimo data bus laikoma atitinkamo įrašo padarymo į asmeninę vertybinių popierių sąskaitą diena.

Pavyzdys

1. Tarkime, kad gyventojas įsigyja obligacijų, kurios platinamos pirminėje rinkoje. Vienetas šių obligacijų emisiją pirminėje rinkoje pradėjo platinti 2014 m. gruodžio 1 d. Obligacijų platinimo pabaigos diena – 2014 m. gruodžio 30 d. Į gyventojų vertybinių popierių sąskaitą obligacijos buvo įskaitytos 2015 m. sausio 6 d. Šių obligacijų įsigijimo data bus laikoma 2015 m. sausio 6 d.

6. Indėlio ir ne nuosavybės vertybinių popierių sąvokos paaiškintos GPMĮ 2 straipsnio 6 ir 37 dalių komentare (žr. 2 straipsnio komentara).

7. Jeigu ne nuosavybės vertybiniai popieriai įsigyti ar sutartys dėl indėlių sudarytos iki 2013 m. gruodžio 31 d., gautoms palūkanoms apmokestinimo lengvatos nustatytos GPMĮ 17 straipsnio 1 dalies 20¹, 21, 22 punktuose (žr. šių punktų komentara).

8. Lengvata netaikoma, jeigu pajamos gautos iš užsienio vienetų, įregistruotų ar kitaip organizuotų tikslinėse teritorijose. Tikslinių teritorijų sąvoka bei tokių teritorijų sąrašas nurodytas [2](#) straipsnio 21 dalies komentare.

26) paveldėjimo būdu gautos pajamos, kurios yra mokesčio objektas pagal Lietuvos Respublikos paveldimo turto mokesčių reglamentuojančius teisės aktus; dovanojimo būdu gautos pajamos iš sutuoktinių, vaikų (įvaikių), tėvų (įtėvių), brolių, seserų, vaikaičių ir senelių; taip pat iš kitų gyventojų dovanojimo būdu per mokestinį laikotarpį gautų pajamų suma (vertė), neviršijanti 2500 eurų;

(pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 9, 13¹, 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą (2014 m. rugsėjo 23 d. įstatymas Nr. XII-1129), nuostatos taikomos apskaičiuojant ir deklaruojant 2015 metų ir vėlesnių metų mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Pajamų mokesčiu neapmokestinamos tokios pajamos:

- gautos paveldėjimo būdu, kurios yra mokesčio objektas pagal Lietuvos Respublikos paveldimo turto mokesčio įstatymą;

- gautos dovanojimo būdu iš sutuoktinių, vaikų (įvaikių), tėvų (įtėvių), senelių, brolių bei seserų, o nuo 2010-01-01 ir iš vaikaičių;

gautos dovanojimo būdu iš kitų gyventojų, jeigu per mokestinį laikotarpį gautų pajamų suma (vertė), neviršija 2 500 eurų.

2. Pagal Paveldimo turto mokesčio įstatymo (toliau - Įstatymas nuostatas nuolatinio Lietuvos gyventojo mokesčio objektas yra visas paveldimas turtas. Nenuolatinio Lietuvos gyventojo mokesčio objektas yra paveldimas kilnojamas daiktas, jeigu šios rūšies daiktui pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privaloma teisinė registracija ir šis daiktas yra (ar privalo būti) įregistruotas Lietuvoje, taip pat nekilnojamas daiktas, esantis Lietuvos Respublikoje. Paveldimo turto mokesčio objektas yra paveldėtas turtas, nežiūrint į tai, kad tam tikrais atvejais yra numatytos paveldimo turto mokesčio lengvatos (žr. Įstatymo komentarą). Todėl gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinamas paveldėtas turtas, nepriklausomai nuo to, ar jam buvo taikoma paveldimo turto mokesčio lengvata ar ne.

3. Dovanojimo būdu gautos pajamos pajamų mokesčiu neapmokestinamos, jeigu jos gautos:

3.1. iš sutuoktinių;

3.2. iš vaikų (įvaikių);

3.3. iš tėvų (įtėvių);

3.4. iš senelių;

3.5. iš brolių bei seserų;

3.6. nuo 2010-01-01 iš vaikaičių.

Iš nurodytų asmenų dovanojimo būdu gautos pajamos neapmokestinamos, nepriklausomai nuo dovanoto turto vertės (piniginių lėšų sumos).

4. Neapmokestinamos dovanojimo būdu iš kitų gyventojų (neišvardytų 3 punkte) per mokestinį laikotarpį gautos pajamos, kurių suma (vertė) neviršija 2 500 eurų.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas X 2015 m. gavo dovanų: iš draugo – 300 Eur pinigų suma, iš tetos – 1000

Eur vertės skalbimo mašiną, iš pusbrolio – 700 Eur pinigų sumą.

Iš viso per mokestinį laikotarpį gyventojas X dovanojimo būdu gavo 2000 Eur pajamų. Ši suma neviršija 2 500 Eur, todėl pajamų mokesčio mokėti nereikia.

2. Gyventojas X 20015-12-20 gavo dovanų iš senelės 2000 Eur vertės televizorių ir iš sesers – 1000 Eur pinigų sumą. Nuo gautų dovanų pajamų mokesčio mokėti nereikia, kadangi iš senelės ir sesers gautos dovanos priskiriamos gyventojas neapmokestinamosioms pajamoms.

3. Gyventoja X 2015 m. gavo dovanų iš vaikaičio 3000 Eur pinigų sumą. Nuo dovanų gautos pinigų sumos pajamų mokesčio mokėti nereikia, kadangi dovanos iš vaikaičių priskiriamos gyventojas neapmokestinamosioms pajamoms.

5. Jeigu iš kitų gyventojų dovanojimo būdu gautos pajamos per mokestinį laikotarpį viršija 2 500 Eur, tai šį dydį viršijančioji suma apmokestinama taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą (žr. 6 str. komentara).

6. Šiame punkte nustatyta lengvata netaikoma dovanojimo būdu iš kito nei sutuoktinis, vaikai (įvaikiai), tėvai (itėviai), broliai, seserys, vaikaičiai ir seneliai, gyventojas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra tikslinėje teritorijoje, gautoms pajamoms (žr. GPMĮ 17 str. 2 dalies komentara). Šios pajamos apmokestinamos taikant GPMĮ 6 str. 1 d. nustatytą mokesčio tarifą (žr. 6 str. komentara).

39) iš asmens, susijusio su gyventojas darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, per mokestinį laikotarpį gautų prizų vertė, neviršijanti 200 eurų;

(pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 9, 13¹, 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą (2014 m. rugsėjo 23 d. įstatymas Nr. XII-1129), nuostatos taikomos apskaičiuojant ir deklaruojuant 2015 metų ir vėlesnių metų mokestinių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Pagal šį punktą pajamų mokesčiu neapmokestinami iš to paties asmens, susijusio su gyventojas darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais (toliau - darbdavys), gauti prizai (laimėjimai), jeigu per kalendorinius metus šių prizų vertė ne didesnė nei 200 Eur.

Prizas (laimėjimas) – tai varžybų, konkursų, parodų ar kitokių renginių metu gyventojas pinigais arba natūra gautas apdovanojimas (kai laimėtojas nustatomas pagal sėkmės principą arba pagal tam tikrų sąlygų įvykdymą).

2. Pagal GPMĮ 9 straipsnio (pajamos natūra) nuostatas gyventojas iš darbdavio gauti nepiniginiai prizai, nepriklausomai nuo jų vertės, pripažįstami pajamomis, gautomis natūra. Gyventojas iš darbdavio gautų prizų (tiek nepiniginių, tiek piniginių) vertė, neviršijanti 200 eurų, gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinama.

Pavyzdžiai

1. Įmonė paskelbė konkursą ekonomiškiausios gamybos technologijos įdiegimo projektui parengti. Konkurso nugalėtoju įmonė įsteigė 300 Eur piniginių prizą.

Piniginio prizo suma viršija 200 Eur, todėl darbuotojo, laimėjusio konkursą, pajamų dalis, viršijanti 200 Eur, t.y. 100 Eur (300 – 200) apmokestinama gyventojų pajamų mokesčiu.

2. Gyventojas iš darbdavio per mokestinį laikotarpį gavo tris prizus. Pirmo prizo vertė –50 Eur, antro – 30 Eur, trečio –100Eur.

Šiuo atveju gautų trijų prizų vertė (tiek kiekvieno atskirai, tiek bendra per mokestinį laikotarpį (180 Eur) neviršija 200 Eur, todėl jie gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinami.

3. Profesionalus krepšinio klubas paskelbė taikliausio klube pagal sporto veiklos kontraktą žaidžiančio krepšininko konkursą ir nugalėtojui įsteigė 350 Eur piniginių prizą.

Piniginio prizo suma viršija 200 Eur, todėl sportininko, laimėjusio konkursą, pajamų dalis, viršijanti nustatytą dydį, t.y. 150 Eur (350 – 200) apmokestinama gyventojų pajamų mokesčiu.

3. Švenčių ar darbuotojo asmeninių švenčių proga darbdavio įteikiamos dovanos nelaikomos prizais.

4. Šiame punkte nurodytos gyventojų pajamos priskiriamos apmokestinamosioms pajamoms, jeigu jos gautos iš užsienio vienetų, įregistruotų ar kitaip organizuotų tikslinėse teritorijose, ar gyventojų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra tikslinėje teritorijoje. Tikslinių teritorijų sąrašas yra nurodytas GPMĮ 2 straipsnio 21 dalies komentare.

40) šios dalies 37 ir 38 punktuose nenurodyti 200 eurų vertės neviršijantys sporto varžybų ir kiti prizai ir laimėjimai, jeigu jie iš to paties asmens gaunami ne daugiau kaip 6 kartus per mokestinį laikotarpį;

(pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 9, 13¹, 17 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą (2014 m. rugsėjo 23 d. įstatymas Nr. XII-1129), nuostatos taikomos apskaičiuojant ir deklaruojant 2015 metų ir vėlesnių metų mokesčių laikotarpių pajamas).

Komentaras

1. Pagal šį punktą pajamų mokesčiu neapmokestinami sporto varžybų ir kiti prizai ir laimėjimai, jeigu:

- gyventojas šiuos prizus ir laimėjimus gauna ne iš subjektų, nurodytų GPMĮ 17 str. 1 d. 37 ir 38 punktuose ir

- šių prizų ir laimėjimų vertė nėra didesnė kaip 200 eurų ir

- šie prizai ir laimėjimai iš to paties asmens per mokestinį laikotarpį gaunami ne daugiau kaip 6 kartus.

2. Tokiais prizais ir laimėjimais laikomi varžybų, konkursų, parodų ar kitokių renginių metu gyventojų pinigais arba natūra gauti apdovanojimai (kai laimėtojas nustatomas pagal sėkmės principą arba pagal tam tikrą sąlygų įvykdymą).

3. Pagal GPMĮ 9 straipsnio (pajamos natūra) nuostatas gyventojų pajamomis, gautomis natūra, pripažįstamos gyventojų gautos iš asmens, nesusijusio su gyventojų darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais, nepiniginės dovanos ir laimėjimai (prizai), jeigu jų vertė didesnė kaip 100 eurų. Todėl, apskaičiuojant gyventojų pajamas, įskaitoma tik tų prizų natūra vertė, kuri yra didesnė už 100 Eurų.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas už sporto varžybas, kurias organizavo ir prizą įsteigė klubas „AAA“,

nepriklausantis jokiai tarptautinei ar Lietuvos sporto federacijai, gavo prizą (šaldytuvą), kurio vertė yra 300 Eur.

Šiuo atveju gautų prizų skaičius ne didesnis už limituojamus 6 kartus per mokestinį laikotarpį, tačiau gauto prizos vertė (300 Eur) didesnė už 200 Eur, todėl nuo visos prizos vertės yra išskaičiuojamas gyventojų pajamų mokestis.

2. Gyventojas iš AB (ne darbdavio) per metus natūra (ne pinigais) gavo 8 prizas, kurių vertės atitinkamai yra 50, 106, 130, 115, 120, 110, 250 ir 105 Eur. Prizas, gautas natūra, kurio vertė nėra didesnė už 100 Eur (50 Eur), nepriskiriamas gyventojų pajamoms. Todėl, nustatant apmokestinamųjų gyventojų pajamų dydį, vertinami tik 106, 130, 115, 120, 110 ir 250 Eur vertės prizai bei 105 Eur prizas, kuris viršija 6 kartų per mokestinį laikotarpį iš to paties asmens gautų prizų limitą.

Neapmokestinamosioms gyventojų pajamoms priskiriami prizai, kurių vertė nėra didesnė už 200 Eur, todėl prizai, kurių vertė 106, 130, 115, 120 ir 110 Eur, laikomi gyventojų neapmokestinamosiomis pajamomis, o 250 Eur vertės prizas, kurio vertė didesnė už 200 Eur bei 105 Eur vertės prizas (kaip septintas prizas per mokestinį laikotarpį) yra apmokestinami gyventojų pajamų mokesčiu. Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo visos prizų sumos, t.y. nuo 250 Eur ir 105 Eur.

3. Parduotuvė pirkėjams, kurie perka prekių už tam tikrą sumą, organizavo konkursą, kurio pagrindinis prizas (butas) yra 43 000 Eur vertės. Kadangi šiuo atveju laimėto prizos vertė (43 000 Eur) yra didesnė už 200 Eur, todėl visa prizos vertė turi būti apmokestinama GPMĮ nustatyta tvarka.

4. Sportininkas už pergales rajono lygos varžybose iš rajono mero per metus natūra (ne pinigais) gavo 8 prizus, kurių vertės atitinkamai yra 40, 60, 70, 100, 120, 80, 250 ir 75 Eur. Prizas, gautas natūra, kurio vertė nėra didesnė už 100 Eur (40, 60, 70, 100, 80 ir 75 Eur), nepriskiriamas sportininko pajamoms. Todėl, nustatant apmokestinamųjų sportininko pajamų dydį, atsižvelgiama tik į 120 ir 250 Eur vertės prizus. Neapmokestinamosioms sportininko pajamoms priskiriami prizai, kurių vertė nėra didesnė už 200 Eur, todėl 120 Eur vertės prizas laikomas sportininko neapmokestinamosiomis pajamomis, o 250 Eur vertės prizas, kurio vertė viršija 200 Eur apmokestinamas gyventojų pajamų mokesčiu kaip sportininko pajamos iš sporto veiklos. Pajamų mokestis apskaičiuojamas nuo visos prizos sumos, t.y. nuo 250 Eur.

4. Gyventojas iš darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusio asmens gautiems prizams (laimėjimams) taikoma GPMĮ 17 str. 1 d. 39 punkte nustatyta apmokestinimo lengvata (žr. GPMĮ 17 str. 1 d. 39 punkto komentarą).

5. Šiame punkte nurodytos gyventojų pajamos priskiriamos apmokestinamosioms pajamoms, jeigu jos gautos iš užsienio vienetų, įregistruotų ar kitaip organizuotų tikslinėse teritorijose, ar gyventojų, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra tikslinėje teritorijoje. Tikslinių teritorijų sąrašas pateiktas GPMĮ 2 str. 21 dalies komentare.